

Ana Vivoda

STIPE GOLAC – SJEĆANJE NA UMJETNIKA

U Gospiću je 15. prosinca 2018. godine u 80. godini života preminuo akademski slikar Stipe Golac, sveučilišni profesor u miru, istaknuti umjetnik i stručnjak metodike likovne kulture, književnik aforističar te istaknuta osoba u kulturnom i javnom životu grada Gospića i Ličko-senjske županije.

Stipe Golac u radnoj i životnoj sredini ostaje zapamćen po osebujnom i neumornom umjetničkom radu, ali i kao čvrsta moralna vertikala; nesebično se uzimavši za razvoj i opće dobro sredine. Rođen je u Ličkom Ribniku, nedaleko Gospića, 13. travnja 1939. godine, gdje je završio i pučku školu, od najranijeg djetinjstva pokazujući izrazit interes za crtanje i slikanje. U Gospiću polazi nižu gimnaziju, a kako svakodnevno putuje vlakom, na željezničkoj postaji nesretno pada pod vlak. Nesreća i privikavanje na invalidnost zasigurno su ostavili neizbrisiv trag na dvanaestogodišnjem dječaku, no nikako ga nisu obeshrabrili u daljnjem školovanju i radu. Nakon završena četiri razreda gimnazije u Gospiću, upisuje se u Školu primijenjenih umjetnosti u Zagrebu, na kojoj je 1961. godine maturirao u klasi profesora Vilka Selana. Nakon mature nastavlja obrazovanje i upisuje Akademiju primijenjenih umjetnosti u Beogradu diplomiravši u slikarskoj klasi profesora Mihajla Petrova 1966. godine. Studij za Golca nije značio samo umjetničko usavršavanje i profesionalni razvoj, nego i brojne teškoće i odricanja; odraštao u siromašnoj obitelji uz nesebičnu majčinu podršku, morao se samostalno uzdržavati na studiju.

Nakon završenog studija vraća se u rodni Gospić i priređuje prvu samostalnu izložbu slika, kojom započinje iznimno plodnu stvaralačku i izložbenu djelatnost ostvarenu kroz brojne slikarske opuse izrazitog emocionalnog i kolorističkog naboja. Izlagao je na 65 samostalnih izložbi od gospićke izložbe u Domu kulture (1966. godine), zadarske izložbe u Gradskoj loži (1980.), izložbe u Muzeju grada Šibenika (1981), izložbe u dubrovačkoj Galeriji Flora (1985.), potom u Galeriji Doma kulture u Petrinji (1989.), u Salonu galerije Karas (1991.), izložbe u Muzeju Like Gospić (1997.) i brojnih drugih. Slikarskim izričajem trajno je vezan za Velebit

i lirske interpretacije ličkog krajolika, balansirajući između apstrakcije i figuracije. Dugogodišnjim stvaralačkim ciklusom Kameni cvjetovi zaokružuje slikarski opus predstavljajući ga na samostalnim izložbama diljem Hrvatske u Zagrebu (2006.), Zadru (2009.), Karlovcu (2009.) i drugdje.

Od 1977. godine redovni je član Hrvatskog društva likovnih umjetnika Zagreb, a učestvovao je na više od stotinjak skupnih izložbenih predstavljanja u zemlji i inozemstvu. O njegovom umjetničkom radu pisali su brojni istaknuti kritičari i povjesničari umjetnosti, primjerice Ivo Šimat Banov, Vinko Zlamalik, Juraj Baldani, Krešimir Ižaković, Josip Škunca i drugi, a 1999. godine objavljena je monografija u uredništvu kustosa i povjesničara umjetnosti Đure Vandure.

Pored umjetničkog stvaralaštva, Stipe Golac ostavio je snažan pečat na obrazovanju, posebice umjetničkom obrazovanju učitelja primarnog obrazovanja u Gospiću i šire. Po završetku školovanja zapošljava se u Gimnaziji „Nikola Tesla“ kao profesor likovnog odgoja, a koncem 1976. na Pedagoškoj akademiji u zvanju višeg predavača. Od 1977. prelazi na Pedagoški fakultet u Rijeci, radnu jedinicu Gospić, gdje od 1997. radi kao redoviti predavač. Pored pedagoške djelatnosti, Golac se u dva mandata istaknuo i kao dekan Visoke učiteljske škole u Gospiću, snažno se zalažući za opstanak i obnovu prostora Visoke učiteljske škole nakon Domovinskog rata.

Dugogodišnje iskustvo i znanje stečeno u neposrednom radu s učenicima i studentima Golac oblikuje u priručniku te 1991. godine objavljuje knjigu *Oblikovanje papira*, priručnik za nastavnike, odgajatelje i studente, koji aktualnošću i kreativnošću privlači čitatelje i nakon skoro 30 godina. Kao pedagog objavio je brojne stručne tekstove s područja umjetnosti te odgoja i obrazovanja, a autor je i brojnih tematskih tekstova u *Školskim novinama*, *Večernjem listu* ili drugim hrvatskim dnevnim novinama o društvenim, kulturnim i sociološkim temama i događanjima u Lici, posebno za vrijeme stradanja i obrane Gospića u Domovinskom ratu.

Pored osobnog umjetničkog rada te plodne karijere sveučilišnog profesora Stipe Golac je energično prisutan i u oblikovanju kulturnog i javnog života grada Gospića, bio je jedan od osnivača izložbe *Lički likovni anale* na kojem su od 1966. do danas izlagali najpoznatiji hrvatski slikari, kipari i grafičari. Isto tako na *Ličkim likovnim analizama* je godinama i osobno uspješno učestvovao te je višestruko nagrađivan za vrsnoću slikarskog izričaja. Također je i jedan od organizatora Likovne galerije u Gospiću, kao i izložbe *Slikari amateri Like*.

Osim stručnih tekstova s područja umjetnosti i obrazovanja, Golac je dugi niz godina pisao i aforizme. Iza sebe je ostavio 16 knjiga aforizama, koje je istovre-

meno i likovno oblikovao, kao neiscrpan izvor ljudskosti i humanosti. Jednako kao što je slikao energičnim potezima kista, tako je i pisao britko i beskompromisno te je na Prvom hrvatskom festivalu humora i satire, održanom u Slavonskom Brodu 2001. godine, nagrađen zlatnom plaketom i prvom nagradom za aforizme.

Umjetnik i profesor Stipe Golac je izrazito snažna umjetnička osobnost koja je raznovrsnom likovnom i književnom djelatnošću obilježila i učinila grad Gospić prepoznatljivim u nacionalnim okvirima, što potkrjepljuje činjenica da je pored niza nagrada za umjetnički rad odlikovan i za sveukupan doprinos u kulturi Republike Hrvatske Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića (1996.), priznanjem za doprinos Visokoj učiteljskoj školi u Gospiću (2003.) te priznanjem za cjelokupno umjetničko, stručno i nastavničko djelovanje za osobiti doprinos razvoju Sveučilišta u Rijeci (2010.).

Profesor Stipe Golac dostojno je ispraćen na Gradskom groblju sv. Marije Magdalene u Gospiću od brojnih poštovatelja, nekadašnjih kolega, suradnika te obitelji i rodbine u ponedjeljak 17. prosinca 2018. godine. Odjel za nastavničke studije u Gospiću Sveučilišta u Zadru priredio mu je komemoraciju gdje su o stručnom, umjetničkom i osobnom radu Stipe Golca govorili Pročelnica Odjela doc. dr. sc. Sanja Vrcić-Mataija, kustosica i muzejska savjetnica Muzeja Like Gospić Vesna Bunčić, prof. Andrija Benković, umirovljeni profesor i dugogodišnji kolega i suradnik Stipe Golca, dr. sc. Mile Bogović, umirovljeni biskup Gospićko-senjske biskupije i drugi.